

Lainopillinen osasto

1.12.1983

Työeläkelaitoksille

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON SUUNNITTELUSTA JA VALTIONOSUUDESTA
ANNETUN LAIN VOIMAANTULON VAIKUTUS SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON
VALTIONAPULAITOSTEN HENKILÖKUNNAN ELÄKETURVAAN

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta (677/82; SVOL) tulee voimaan vuoden 1984 alussa. Laki liittyy ns. VALTAVA-uudistukseen, jonka tarkoituksena on sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän yhtenäistäminen ja valtionosuuksien tasaaminen.

SVOL:n voimaantulo merkitsee mm. sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollossa luovutaan laki- ja laitoskohtaisista valtionosuuksista ja valtionosuutta suoritetaan ainoastaan kunnille ja kuntainliitoille. Yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden ylläpitämille toimintayksiköille ei enää suoriteta valtionapua suoraan. Niiden julkinen rahoitustuki tulee kunnille ja kuntainliitoille myydyistä palveluksista ja niistä sovitusta korvauksista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toimii tällä hetkellä noin 450 yksityistä palvelujen tuottajaa. Näistä on suurin osa lasten päiväkotia ja vammaisten huoltolaitoksia. Yksityinen laitos kuuluu eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain (VAL) piiriin, jos se saa toimintaansa lakisääteistä valtionapua. Kuitenkin sovelletaan TEL:a valtionapulaitoksen siihen henkilökuntaan, jonka osalta laitoksella ei ole oikeutta lakisääteiseen valtionapuun. Jos yksityinen laitos ei saa valtionapua lainkaan tai sen saama valtionapu on harkinnanvaraista, sovelletaan sen koko henkilökuntaan TEL:a. LEL-alalla tehty työ kuuluu vastaavasti LEL:n piiriin.

SVOL:n tullessa voimaan yksityiset lakisääteistä valtionapua saavat sosiaali- ja terveydenhuollon laitokset muuttuvat valtionapulaitoksista muihin yksityisiin laitoksiin verrattaviksi.

SVOL:ssa on kuitenkin turvattu VAL-eläkejärjestelmää vastaava valtion varoista kustannettava eläketurva aikaisemmin VAL:n piiriin kuuluneen laitoksen henkilö-

ekLAHT3319

kunnalle siinä tapauksessa, että laitos jatkaa toimintaansa yksityisenä toimintayksikkönä, jolta kunta hankkii sosiaali- ja terveystyöpalveluja. Lain 22 §:n mukaan yksityisen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan palvelujen tuottajan, johon on 1.1.1984 saakka sovellettu VAL:ia, palveluksessa olevalla henkilöllä on oikeus valtion varoista suoritettavaan vanhuus-, työkvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevalla henkilöllä. Tällaisen henkilön kuoltua suoritetaan myös perhe-eläkettä valtion varoista.

SVOL:ssa tarkoitettuna yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön palveluksessa olevilla henkilöillä on oikeus VEL-perusteiseen eläkkeeseen 1.1.1984 lukien. Tämä koskee myös henkilöitä, jotka kuuluivat aikaisemmin TEL:n (LEL:n) piiriin siitä syystä, että heidän palkkaukseensa ei saatu lakisääteistä valtionapua. Laitosten TEL-eläkevakuutukset käyvät siten tarpeettomiksi. TEL:sta valtion eläkejärjestelmän piiriin siirtyvälle TEL:n mukaan karttunut eläke säilyy vapaakirjana.

Jos henkilö on kuulunut VAL:n piiriin, on hänellä oikeus VEL:n mukaan määräytyvään eläkkeeseen myös ajalta, jonka hän on ollut saman laitoksen palveluksessa ennen 1.1.1984. Laskettaessa eläkettä VEL:n mukaan otetaan eläkepalkassa huomioon henkilön saama palkka kokonaisuudessaan. Tällöin korjautuu se VAL:a sovellettaessa syntyvä epäkohta, että palkan oikeuttaessa valtionapuun vain osittain voidaan eläkkeen perusteena käyttää yksinomaan valtionapuun oikeuttavaksi hyväksyttyä osaa.

Edellä selostettu muutos koskee ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon valtionapulaitoksia. Muihin valtionapulaitoksiin sovelletaan VAL:a samoin kuin ennenkin. TEL:n piiriin kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavat yksityiset laitokset, jotka eivät ole saaneet toimintaansa lakisääteistä valtionapua, säilyvät TEL:n piirissä edelleenkin, jos ne jatkavat toimintaansa yksityisinä laitoksina.

Tiedossa ei vielä ole, mihin ratkaisuihin eri kunnissa päädytään sosiaali- ja terveystyöpalvelujen järjestämisessä. Kuntahan voi järjestää palvelut hoitamalla toiminnan itse, osallistumalla palvelujen tuottamiseen kuntainliiton puitteissa tai hankkimalla palvelut yksityiseltä laitokselta. Saatuaan valtiokonttorilta tarvittavat tiedot Eläketurvakeskus ilmoittaa asianomaisille eläkelaitoksille ne valtionapulaitok-

sina toimineet laitokset, joiden TEL-eläkevakuutus tulee lakkauttaa.

Ilmoitusliikenne Eläketurvakeskuksen rekistereihin

Ne TEL-vakuutukset, jotka edellä mainitun lainmuutokset johdosta päättyvät, tulee päättää myös Eläketurvakeskuksen eläkejärjestelyrekisteriin. TEL-vakuutukset päätetään merkitsemällä eläkejärjestelykortin ruutuun 33 päättymissyyksi 7 ja uudeksi eläkelaitokseksi ruutuun 37 valtiokonttorin tunnus (30). Muilta osin noudatetaan yleiskirjeessä 5/78 annettuja ohjeita.

TEL-työsuhteet tulee myös päättää Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin. Vapaakirjatiedot lasketaan ja ilmoitetaan normaalisti yleiskirjeissä 33/76 ja 15/79 annettujen ohjeiden mukaisesti. Päättymissyyksi työsuhdekortin ruutuun 71 merkitään kuitenkin 9.

ELÄKETURVAKESKUS

